

Dosarul nr. 3ra-961/18

Prima instanță: Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău (Gh. Mîțu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Simciuc, I. Țurcan și Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „BASCONLUX” împotriva Serviciului Fiscal de Stat, cu
privire la anularea penalităților,

împotriva deciziei din 28 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „BASCONLUX”
și a fost casată hotărârea din 7 septembrie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun.
Chișinău, fiind emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 2 decembrie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „BASCONLUX” a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de
Stat, cu privire la anularea penalităților.

În motivarea acțiunii, societatea reclamantă a indicat următoarele informații,
ce vizează circumstanțele de fapt.

La 1 octombrie 2015, reclamantul a expediat cerere prealabilă
Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, prin care a solicitat anularea penalităților
calculate ilegal.

La 13 noiembrie 2015, societatea reclamantă a recepționat răspunsul
Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, potrivit căruia s-a respins emiterea unei
decizii cu privire la anularea penalităților calculate.

Reclamantul a arătat că, în perioada iulie-august 2007, a executat lucrări în
valoare totală de 8 044 108 lei pentru demolarea Stadionului Republican din
Chișinău. Aceste lucrări au fost finanțate din bugetul public. Totuși, autoritățile
publice s-au eschivat de la executarea benevolă privind achitarea datoriei existente.
Prin urmare, a fost depusă cerere de chemare în judecată împotriva acestor
încălcări. Așadar, prin hotărârea din 16 iulie 2014 a Judecătoriei Centru, mun.
Chișinău, s-a dispus încasarea în beneficiului societății reclamante din bugetul de
stat a sumei de 8 044 108 lei și dobânda de întârziere în mărime de 6 152 641 lei.
Hotărâre primei instanțe a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție
din 22 aprilie 2015.

„BASCONLUX” S.R.L. a specificat că, în tot acest timp, începând cu anul
2008, au fost calculate penalități de întârziere la achitarea plăților fiscale la buget
corespunzătoare. În versiunea acestuia, penalități respective au fost formate din

cauza neachitării de către Ministerul Finanțelor, ceea ce a condus la întârzierea achitărilor plăților de bază față de Inspectoratul Fiscal.

Societatea reclamantă a menționat că până la emiterea ordinului I.F.S.P. nr. 400 din 14 martie 2014, calcularea majorării de întârziere se efectua în temeiul actelor de uz intern, întocmite în mod reglementat de I.F.P.S., însă un act care ar stabili modul, cuantumul și baza de calculul a acestor penalități nu există. În acest caz, temei pentru anularea penalităților date servește lipsa unui act administrativ care ar stabili calcularea majorărilor de întârziere și absența actului administrativ care stabilește mărimea lor.

La 11 ianuarie 2016, „BASCONLUX” S.R.L. a depus cerere de completare a temeiurilor din acțiune (vol. I, f. d. 129 - 130).

Adițional, societatea reclamantă a sugerat că, începând cu anul 2014, majorarea de întârziere se calculează în mod electronic fără a fi emisă vreo decizie. În mod corespunzător, mărimea penalității pentru care solicită anularea nu o cunoaște, deoarece nu există niciun act emis de pârât, care ar stabili cuantumul acestor plăți.

„BASCONLUX” S.R.L. a solicitat obligarea Inspectoratul Fiscal Principal de Stat să emită un act administrativ cu privire la anularea penalităților (vol. I, f. d. 129).

În cadrul examinării cauzei, pârâtul Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (vol. I, f. d. 71).

Prin hotărârea din 7 septembrie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca nefondată (vol. I, f. d. 132, 135-137).

Împotriva acestui act de dispoziție, „BASCONLUX” S.R.L. a declarat apel. În apărare, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a formulat o referință, solicitând respingerea cererii acestuia (vol. I, f. d. 158 – 163).

Prin decizia din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, apelul avansat de „BASCONLUX” S.R.L. a fost respins și hotărârea din 7 septembrie 2016 a primei instanțe a fost menținută (vol. I, f. d. 172, 173-178).

La 9 februarie 2017, „BASCONLUX” S.R.L. a declarat recurs împotriva deciziei din 30 noiembrie 2016 a instanței de apel. Intimatul a depus referință, solicitând respingerea cererii sus – menționate.

Prin decizia din 24 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție, recursul formulat de „BASCONLUX” S.R.L. a fost admis și decizia din 30 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost casată, iar cauza s-a remis pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători (vol. I, f. d. 218-222).

Pentru a hotărî astfel, instanța de recurs a constatat că instanța de apel a stabilit că, în perioada 31 decembrie 2008 – 24 mai 2016, „BASCONLUX” S.R.L. a înregistrat o datorie la bugetul public la plata impozitelor în mărime de 2 349 050, 45 lei. Totodată, conform argumentelor din recurs, până la sfârșitul anului 2010, intimatul a calculat majorări de întârzieri în mărime de 675 568, 90 lei. Astfel, la 1 decembrie 2016, prin dispoziția Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, s-a aplicat incaso pe contul bancar al recurentului, fiind ridicate sume de bani.

Din perspectiva articolelor 173 și 265 alin. (1) din Cod fiscal, Colegiul de control judiciar a susținut că instanța de apel trebuia să se pronunțe în privința obiectului litigiului prin prisma aplicării termenului de prescripție pentru stingerea obligației fiscale.

La 17 ianuarie 2018, instanța de apel a permis înlocuirea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu succesorul lui în drepturi, și anume, Serviciul Fiscal de Stat (vol. II, f. d. 32).

La rejudecarea cauzei, „BASCONLUX” S.R.L. a precizat că trebuie anulate penalitățile calculate până la anul 2011 în cuantum de 1 964 404, 32 lei. Contrar celor invocate, intimatul a sugerat că termenul de prescripție a fost întrerupt, de vreme ce pe conturile apelantului au fost aplicate sechestre (vol. II, f. d. 37).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 28 februarie 2018, a admis apelul declarat de „BASCONLUX” S.R.L. și a casat hotărârea din 7 septembrie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, fiind emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii. Astfel, s-a obligat Serviciul Fiscal de Stat să anuleze penalitățile calculate „BASCONLUX” S.R.L. pentru perioada 31 decembrie 2008 – 25 mai 2016 în sumă de 1 946 404,32 lei (vol. II, f. d. 39 – 45).

În procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamant în cererea de chemare în judecată și stabilite de instanța de recurs. Prin urmare, s-a reținut că acțiunile Serviciului Fiscal de Stat de aplicare incaso pe contul bancar al apelantului au avut loc cu încălcarea termenului de prescripție stabilit de articolul 265 din Cod fiscal. Or, acesta nu a întreprins măsuri pentru a percepe sumele datorate de apelant pe parcursul a 6 ani din momentul stabilirii obligațiilor fiscale, în special, din anul 2008. De altfel, penalitățile calculate au fost executate silit doar la 1 decembrie 2016.

În plus, instanța de apel a opinat că aplicarea sechestrului de intimat nu poate fi interpretată ca o măsură de stingere a obligațiilor fiscale. Așadar, aceste procedee nu se încadrează la prevederile articolului 171 din Codul civil.

În drept, instanța de apel a considerat relevante articolele 170, 171, 172 alin. (2), 173, 228 alin. (1), (2), (4), 265 alin. (1) din Codul fiscal.

La 5 iunie 2018, Serviciului Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei din 28 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanța de apel a interpretat eronat articolul 194 alin. (1) lit. c) din Codul fiscal, întrucât aplicarea sechestrului este o măsură de executare silită prevăzută expres de lege. Totodată, Serviciul Fiscal de Stat a susținut că a prezentat probe, ce confirmă întreprinderea unor acțiuni de executare silită față de intimat. În acest sens, termenul de prescripție a fost întrerupt, iar încasarea forțată de pe conturile bancare ale „BASCONLUX” S.R.L. au avut loc la 1 decembrie 2016, în interiorul intervalului de timp prevăzut de lege.

În final, Serviciul Fiscal de Stat a subliniat că majorarea de întârziere încetează să curgă odată cu achitarea plății de bază (impozit, taxă), dar această împrejurare nu este o modalitate de stingere a obligației fiscale specificate la articolul 170 din Codul fiscal.

La 19 iunie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimatului „BASCONLUX” S.R.L., informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (vol. I, f. d. 59).

La 4 iulie 2018, intimatul a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Serviciul Fiscal de Stat este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea, *de exemplu*, Erfar – Avef vs Grecia, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32, Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24).

În particular, procedura de admisibilitate a unei cereri de recurs urmează a fi analizată prin prisma garanțiilor dreptului de acces la justiție și dreptului de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, parag. 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, parag. 28).

Ab initio, judecătorul raportor a verificat dacă actul de dispoziție poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta este depusă în termen și dacă nu a fost examinată anterior. La fel, s-a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 28 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate la articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Această limită temporală promovează certitudinea juridică și asigură examinarea cauzelor într-un termen rezonabil.

La 17 aprilie 2018, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 28 februarie 2018 (vol. II, f. d. 46).

Potrivit ștampilei de intrare a poștei de la Serviciul Fiscal de Stat, se atestă că recurentul a primit copia de pe actul contestat la 26 aprilie 2018 (vol. II, f. d. 54). Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă la 5 iunie 2018, cu respectarea termenului prevăzut supra.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la încadrarea temeiurilor cuprinse în recurs la dispozițiile articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Astfel, în sensul articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la rigorile impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bune-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, Benjamin Nersesyan vs Armenia, 19 ianuarie 2010, parag. 22; Erfar – Avef, ibidem, parag. 41, Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Miessen, ibidem, parag. 67; Trevisanato vs Italia, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, Sturm vs Luxemburg, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectivă prezentată, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța de judecată reiterează că recurentul Serviciul Fiscal de Stat a criticat decizia din 28 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată învederează că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor în hotărârea contestată.

Completul de judecată observă că, la pronunțarea deciziei din 5 aprilie 2018, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 170, 171, 172 alin. (2), 173, 228 alin. (1), (2), (4), 265 alin. (1) din Codul fiscal. De asemenea, instanța de apel s-a bazat pe cerințele apelantului, concretizate în ședința de judecată din 21 februarie 2018, în prezența reprezentantului Serviciului Fiscal de Stat (vol. II, f. d. 37).

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat și nu a arătat motivele nelegalității hotărârii instanței de apel în privința admiterii capătului de cerere referitor la anularea penalităților calculate pentru perioada anului 2011. Or, în esență, recurentul și-a axat apărarea doar pe faptul că termenul de prescripție nu a fost întrerupt, întrucât organele fiscale au întreprins mai multe acțiuni de urmărire a bunurilor prin sechestrare. Cu alte cuvinte, acesta nu a oferit nicio observație la corectitudinea aplicării de instanța de apel a intervalului de timp menționat mai sus. Mai mult, deși a fost invocat articolul 277 alin. (1) din Cod civil, recurentul a eșuat să convingă că raporturile civile se încadrează la relațiile reglementate la articolul 1 din Codul fiscal. În fine, el trebuia să livreze suficiente argumente, conform cărora, s-a putea deduce că legislația fiscală operează cu instituția întreruperii termenului de prescripție.

În subsidiar, instanța consideră că, în principiu, recurentul a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić vs Croația, ibidem, parag. 31).

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că Serviciul Fiscal de Stat nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (*a se vedea*, de exemplu, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm vs Luxemburg, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă raportul rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, Helle vs Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45 sau Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Nicolae Craiu